

TRYGVE GULBRANSSEN (1894-1962)

Trygve Gulbrandsen har fått både forleggere og litteraturhistorikere til en gang i blant å overveie om deres syn på litteratur alltid er like riktig. Da Gulbrandsen leverte manuskriptet til "Og bakom synger skogene" til Gyldendal, fikk han høre at dette var helt håpløse skriblerier som han bare kunne glemme å få utgitt; en skivebom på linje med refusjonen av Sigrid Undset som forfatter av historiske romaner. Gulbrandsen gikk til Aschehoug, og bøkene hans er siden oversatt til mer enn 30 språk og er solgt i kanskje 10 millioner eksemplarer.

Den første boken ble kjølig mottatt av anmelderne, de to neste ble slaktet. I Sverige gikk de fleste av kritikkene i samme retning, men der fantes det også mange som så på bøkene som sunn og positiv litteratur, i motsetning til for eksempel Agnes von Krusenstjernas serie om "Fröknarna von Pahlen" som kretset rundt kvinne- og kjønsspørsmål. Forfatterforeningen ville ikke ha Gulbrandsen som medlem fordi kvaliteten på bøkene ble sett på som for dårlig. I 1938 var imidlertid stemningen slik at han ble invitert til å bli opptatt, men for ham spilte dette ingen rolle. Trygve Gulbrandsen skrev aldri flere bøker.

Det er i litterære kretser fortsatt unison enighet om at Gulbrandsens skildringer av sterke menn og vakre kvinner ikke gir noen dype analyser av menneskesinn, at karakteristikkene er grunne og lite troverdige, men det har heller ikke vært forfatterens hensikt å skrive ut fra dette synspunktet. Han var i besittelse av fortellerglede og naturglede, friluft- og idrettsmann som han var. Og i følge Aksel Sandemose har han noen kulinariske skildringer som selv ikke Alexandre Dumas kunne gjort bedre. Forfatteren av denne suksess-trilogien, som under navn av "Skogene" er trykt opp igjen og opp igjen, var født i Oslo, men foreldrene var innflyttere fra – nettopp de store skogene. Og det var stort sett muntlige overleveringer han hadde å bygge på da han begynte å skrive: sagn, gamle legender og fortellinger. Selv var han på denne tiden grosserer i Oslo, og han arbeidet som sportsjournalist. Som sådan skrev han den ene lille boken vi har funnet fram til utenom hovedverket.

Å finne pene eksemplarer av førsteutgavene til Gulbrandsen er svært vanskelig i dag, og som en av våre absolutt mest leste forfattere i utlandet bør han kanskje prises på linje med Ibsen og Hamsun?

TRYGVE GULBRANSSENS FØRSTEUTGAVER:

- 1933: Og bakom synger skogene. Aschehoug.
Innbinding: Omslag, tegnet. **Forlagsbind i to varianter:**
A. Hellerretsbind.
B. Sort halvskindbind med rødt tittelfelt.
- 1934: Det blåser fra Dauingfjell. Aschehoug.
Innbinding: Omslag, tegnet. **Forlagsbind i to varianter:**
A. Hellerretsbind.
B. Sort halvskindbind med rødt tittelfelt.
- 1935: Ingen vei går utenom. Aschehoug.
Innbinding: Omslag, tegnet. **Forlagsbind i to varianter:**
A. Hellerretsbind.
B. Sort halvskindbind med rødt tittelfelt.

Vi nevner for øvrig:

- 1923: Idrættens ansvar. (40 sider). Særtrykk av Idrætsboken, bind IV. Kristiania Distriktslag for Idræt.
Innbinding: Omslag, typografisk.*